

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

Feria V. Post Domin[icam] III. Qvadragesimæ.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56314](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56314)

sanctitate, vt quad merendi hic nobis materia extitit, id ipsum, postquam debitum tibi in terra cultum honorem & obsequium praestiterimus: in supernis domiciliis gloriae sit, nosque ad tui conspectum in aeterna beatitudine perducat. Amen.

FERIA V. POST DOMIN. III.
 QUADRAGESIMAE.

Partitio.

- I. De afflictionibus.
- II. De Patri, Ecclesiastice, calibata.
- III. De sacra Petri fabricant.
- IV. De febris varia.

Socrus autem Simonis tenebatur magnis febribus. Luc. 4.

FIGURA.

2. Reg. 6.

STATIM vt Arca foederis a Dauide Rege a Cariathiarim in ciuitatem Ierusalem delata, in domo Obededom Leuitae collocata fuit, plurimis eum, totamque eius familiam benedictionibus & felicitatibus cumulauit: Et habitauit arca Domini in domo Obededom Gethai tribus mensibus, & benedixit Dominus Obededom, & omnem domum eius. viderur hoc mihi figura fuisse eiusce rei quam in Euangelio legimus hodierno. Cernas hic enim Arcam testamenti, sacra, inquam, Iesu Christi humanitatem, Arcam Noe, quae nos omnes a damnationis diluuii tutata est: Arcam illam foederis & reconciliationis, per quam Patri eterno reconciliari, in gratiam redimus: veram denique Arcam; quae quamprimum vt domum Petri, non quidem Leuitae, sed Leuitarum, Sacerdotum & Apostolorum Principis intravit: eam benedictionibus, fauoribus; gratiis, miraculisque compleuit. Enucleatius rem explicabo, postquam sanctum Pneuma inuocauerimus, ac Nympham illam Deiparam, cum Paranympho Gabriele salutauerimus. Simul igitur in genua prouoluti recitemus:

AUE MARIA.

Consul ille vigilantissimus, ac reipub. studiosissimus Quintus Metellus, cui parem Dicitur Roma vix habuit: cum Carthago a Scipione Metello expugnata ac deuicta diceretur, omnisque idcirco populus gaudio ac laetitia effertur: in pleno senatu nescire sese dixit, plus boni an detrimenti urbis illius excidium reipub. Romanae esset allaturum: quonia vt pacem restituendo profuisset: ita Annibalem submouendo nonnihil obfuisse. Video quidem, ait, per infidam huius urbis cineres & ruinam, nobis pacem ac rerum tranquillitatem partum iri: verum simul vereor, ne tam exercitato & indomito milite, Annibale scilicet, ac tam acri amulo liberata, iuuentus nostra torpeat otio, ac deliciis indormiens in somnum resoluatur: eo namque sublato, qui iuuenturem in armis exercebat, bellis, tubarum clangoribus, laboribusque subeundis assuesciebant ac populi Rom. virtutem excitabat, fore auguror, eorum virtus & fortitudo otio ac voluptatibus reddita torpidior, deferueat & consenescat.

Eiusdem omnino opinionis fuit & Appianus Claudius, magnae quoque auctoritatis vir: cum plus emolumentum ac splendoris Senatui populoque Rom. bellis quam pace & rerum tranquillitate diceret accedere: otium namque quam negotium melius ei committi, ac potentia imperia agitatione rerum, ad virtutem capessendam excitari, nimia quiete in desidia resolui. Id ipsum mihi post Romanos hoc dicere liceat: tribulationum scilicet incendia, ac molestiarum turbines magis ad animae salutem, quam Zephyros prosperitatum, aurasque deliciarum conferre, quod liquido Deus olim ostendit, cum filiorum Israel hostes numquam radicitus voluit euellere: sed semper eis aliquos rebelles ac seditiosos reliquerit, qui bellum mouerent, eorumque virtutem ac robur semper praeliando exercerent: vt in Pentateucho ac Mosis libris saepius videre est.

Docet nos id ipsum & natura cum mundi machinam eiusque generationes nonnisi bellis & dissensionibus, quae inter ipsa elementa perpetuo sunt, videmus subsistere: adeo vt si vel minimo temporis spatio cu se mutuo in gratiam redirent, omnia quae hic habemus aut vide-

scasio mū
di machi-
nam con-
feruat.
Psal. 118.
Hoc vero non nisi de seipso dixit David:
videmus pessum irent: ac frigida miscerentur
calidis, humentia siccis, vnde nō nisi ingens
confusionis chaos esset emerfurū. Quo reuera
edocemur, animam sine tribulationum, quas
Deus ei interdum immittit, impetu non posse
subsistere: sed nihil illi aut vtilius aut
commodius accidere posse. Hinc propheta regius:
B. num quia humiliasti me, quod Auguſt. vertit: Quia tribulaſti me.

Plal. 89.
Tribulationum
vultus.
Paulus quoque Apostolus vas illud electionis
singulari quadam ratione id insinuauit.
Deoque immensas egit gratias, quod sibi
Angelum satanæ dederit, qui perpetuo colaphos
ei impingeret, & hac ratione impediret, ne
forte propter reuelationes, quas interdum ei
Dominus immittebat, factus elatior, ab
humilitatis tramite deflecteret:

2 Cor. 12.
Ne magnitudo reuelationum exsollet me, datus est mihi stimulus carnis mee Angelus satanæ, qui me colaphizat. Perinde est ac si dicere
voluisset, inquit Ambrosius. Quoniam ad tertium
vsque cælum sublatus sum, & ad usque paradisi
interiora admissus; vbi vidi arcana, quæ non
licet homini loqui: ne forte tantæ prosperitatis
recordatio me insolentem reddat, aut arrogantem:
Angelus tribulationis mihi datus est, qui me
humiliet, affligat, ac tantum deiciat, quantum
me forsitan sustollere cuperem.

Allegoriz.
Quemadmodum aquæ diluuij post multas
tempestates & procellas, tandem arcam
Noe in montibus Armeniæ collocarunt: adeo
vt quo aquæ magis intumescerent, eo arca
nubibus redderetur vicinior: factum est
diluuium quadraginta diebus super terram &
multiplicata sunt aquæ, & eleuauerunt arcam
in sublime à terra. Ad eundem modum & aquæ
tribulationum, quæ post plurimos toleratos
labores & molestias, animas tandem in
montibus cælestibus sistunt: quo enim
erebrius & frequentius insurgunt, quo &
animæ propius ad cælestem gloriam accedunt.
Quam sublime, illæ Iob verum patientiæ
exemplar euerunt: duplo sane sublimius,
quam eius opes & facultates erant.

Omnia reddita sunt illi dulcicia. Exclamem igitur,
& vere quidem, sanctas tribulationes, ac vere
diutinas afflictiones! vos namque peccatorum
nostrorum virgæ & flagra estis, vos examina
patientiæ, pietatis fomenta, vos vera prædestinationis
indicia. Vos denique estis, per quas merita
nostra exereſcunt, & nimium quantum augentur.

Scribitur in Euangelio: *simile est regnum cælorum
fermento, quod accepit mulier ab-ſcondit in farina
ſatis tribus.* quod cum attentius mecum ipse
voluo, tribulationes verum hoc fermentum esse
comperio, quæ natura quidem acerbæ sunt,
tres tamen maſſas faciunt fermentescere &
augeri: castigant nimium peccata, examinant
patientiam, ac meritis augmentum tribuunt.
an non hæc tria farina lata esse videntur?

Docent Philosophi quandam in rebus, quæ ab alio
quid patiuntur, reactionem inueniri: adeo vt
quantum agens natura eas destruere & perdere
moliatur, tantum illæ vicissim ac reciproce
contra agant ad naturam suam conseruandam.

Hoc apertissime in anima locum habet: nam
pro mensura qua tribulationes & afflictiones
perferit, patientiam & meritum pro reactione
opposita habet: ita vt patiendo promeretur,
& promerendo simul patiatur. O vere egregiam
reactionem!

Conſolamini igitur qui molestiis variis obruimini,
& afflictionibus vndique expoſiti viuitis:
conſolamini inquam qui tribulamini, & iniurias
æquo animo toleratis: & hoc animis vestris
penitus infixum hæreat, plus vobis pati-
endo, quam bene agendo meritorum accedere.
Insolens hoc & nouum cuiquam videatur,
quod tamen ita sese habere certo certius est.
Ipsæ namque Domini Iesæ Christi actiones,
opera admirabilia quidem fuisse, at si cum
passione eius suppetant, & cruciatibus quos
pertulit, eadem compensamus, longis hæc
interuallis operum merita antecedent.
Admiramini eius ieiunia, labores, miracula,
Euangelizandi ardorem obſtupescite, per me
quidem liceat: at si passionem eius cõtemplemini,
nihil in ea quod non summam admirationem
mereatur, reperietis.

Præclarus
cõceptus.
Mar. 13.

Datur reactio
in patiente.

Plus Pati-
endo quã
agendo
promeremur.

Suffra-

Non est mirandum si Deus dilectis suis tribulationes immittat.

Solus Petrus inter Apostolos matrimonio iunctus fuit.

Tertul. lib. de Monogamia.

Matt. 3.

Suffragatur mihi hic Paulus Apostol. qui non tam actiones quam passiones, nec iniuria, ponderat: *Non sunt, inquit, condigna passiones huius temporis ad futuram gloriam.* Non dicit, *actiones sed passiones* quod has maioris esse momenti existimaret. Ne igitur nouum vobis, o anima, videtur, si Deus interdum dilectis, sibiq; carissimis grauissimas ærumnas, diurnos morbos, ac tribulationes affidas: persecutionem Iobo, cæcitate Tobia; tempestatem Apostolis, mortem Lazaro, & in hodierno Euangelio febrem Petri socri immittat. De colectione Euangelii hodierna die agit: *Surgens Iesus de synagoga, intravit in domum Simonis: socrus autem Petri tenebatur magnis febribus, &c.* De agra hac ac febriente femina non nihil loqui mihi hodie est animus, ac deinde morbum eius ac febres examinabimus.

Principio igitur, cum de femina hac loqui incipimus, aduertere licet, Petrum matrimonium aliquando iniisse. Docuit hoc ante magnus ille Afer Tertullianus cum ait: *Petrum solum inuenio maritum propter socrum.* Tu vero hostis Ecclesiæ, castitatis, eiusque ministrorum oppugator, hic pedem noli figere, procedendum est ulterius: nullum hoc namq; cælibatui sacerdotali præiudicium affert. Petrus matrimonio iunctus fuit, fateor. fateor & mecum ipsum Euangelium, sed antequam in Apostolum cooparetur: at quando ad tam sublimem honoris apicem subuectus fuit diuortium cum vxore fecit, ac mutuo consensu copula illa conjugalis dissoluta est. Id namque ipse me cogit credere, qui aperte in Euangelio confessus est. *Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te* Cum ais, *omnia*, Petre, sine vlla exceptione, etiam coniugem tuam comprehendis, nisi enim hanc simul comprehendas, inani teratione efferas, ac non sine aliqua mendacij admixtione.

Permisit quidem fateor, olim Ecclesiæ, propter exiguum fidelium numerum, vt etiam coniugati sacris Ordinibus initiarentur: non vero vt post ordines iam susceptos aliquis coniugium iniret: nec vt Sacerdotes, olim coniugati, sacris Ordinibus iam susceptis, cum vxoribus suis commoraren-

tur. O igitur sacrosanctum cælibatum, o vere angelicam continentiam.

Ipsi quoque Græci; licet schismatici, tanto honore Sacerdotium prosequuntur, vt prius coniugium ineant, quam sacros Ordines suscipiant: quibus susceptis, si eorum coniuges hinc morte discedere contingat, matrimonium iterare nefas ducunt, sed perpetuam deinde continentiam seruare tenentur. Sexcentas è sacris litteris figuras, quibus cælibatum designatum putem, queam producere. Sed hæc pauca quas afferam, sufficiant.

Primus in lege naturæ Sacerdos Abel, nunquam matrimonium legitur contraxisse: alius quoque Sacerdos, non minus celebris Melchisedech, semper virgo & cælebs vixit: Christus Dominus, Princeps Sacerdotum, etiam Princeps virginum & cælibum esse, & è Matre virgine nasci voluit, quin & vndecim Apostolos omnes virgines sibi segregauit. S. etiam Paulus nunquam matrimonio voluit copulari, quod ipse de se aperte confitetur: *Valo autem omnes esse sicut me ipsum, dico autem innuptus & viduus, bonum est illi si sic permanerint, sicut & ego.*

Sacerdotes quoque in lege veteri, teste D. Hieronymo: qui non nisi boues & oves Deo in sacrificium mactandas tractabant, adeo munditiam & puritatem colebant, vt si quando sacrificium Deo offerendum esset, non modo domi suæ non manerent, sed ab vxoribus ad tempus remoti, multis ante diebus rigida corpus suum emacerarent inedia, viuum & siceram non gustantes. Quamam igitur Sacerdotum Euangelicorum, ac nouæ legis puritas esse debet, qui iam non animalia & bestias, sed Filium Dei vnigenitum, ac Virginis primogenitum manibus immolant: qui Iesu pretiosum Christi corpus quotidie contrectant, offerunt, & Anne illis de mulieribus loquendum est: nemo igitur alienum à ratione esse iudicet, si cælibatum seruent, si coniugio abstineant. Quemadmodum enim vas, in quo manna custodiebatur, aureum fuit: ita & anima Sacerdotalis, quæ aptissimum vas est, in quo cæleste illud manna, corpus, inquam, Iesu Christi, custodiatur & excipiatur,

Apud Græcos Sacerdotes prius matrimonium contrahunt ordinem suscipiunt

Græci Gen. 1.

1. Cor. Hieron. tra. 10. ma.

Figura Heb. 9.

piatur, puritate, castitate & continentia, in-
star auri, debet enitere.

Cautum erat apud veteres illos Roma-
nos, disciplinae militaris observantissimos,
ne quae foeminae, ne vxores quidem, castra
sequerentur. Atq; hinc forsitan accidit, quod
duo summi Imperatores, Darius & Anto-
nius, qui foeminas ad bellum secum proficisci
permiserunt; castris exuti sunt, ac cum toto
exercitu profligati, hic ab Augusto; ille ab
Alexandro Macedone Refert quoque Vale-
rius Maximus Scipionem Africanum in ob-
sidio Numantiae bis mille meretrices castris
Romanorum expulisse: unde Isidorus ait ca-
stra, quasi casta, a castrando nomen acce-
pisse.

Et quis ignorat, Ecclesiam etiam aciem
& dici, & esse: de qua dicitur, *Terribilis ut
castrorum acies ordinata*: cuius duces ipsi sunt
Sacerdotes. Quod igitur olim Romani in
militia sua & castris verabant, id lex Evan-
gelica in acie Iesu Christi, militibus, ac prae-
sertim Sacerdotibus, ipsis ducibus, prohibet.
Accedere huc mihi visus est, ac respexisse D.
Paulus, cum ait: *Nemo militans Deo implicet
se negotiis secularibus*: nemo Ecclesiasticus
qui sub vexillo Iesu Christi meretur, mundi
negotia assumat, ante omnia autem conu-
bio abstineat.

Rogabat olim Ciceronem Hircius, ut re-
pudiata Terentia sororem suam educeret:
cui ille: *Qui possem, Hirci, simul & rei vxor-
iae & Philosophicae operam dare?* Longe e-
quidem maiori cum ratione id ipsum mo-
dernis haereticis respondebo, contendenti-
bus semper ut Sacerdotes nostri vxores du-
cant, ac filios procreent: fieri nequaquam
posse, ut & vxorum suarum & Ecclesiae Chri-
sti curam gerant.

Cum milites olim nomina militiae darent,
ac Sacramento sese obstringerent militari,
proposita sibi disciplina castrensis, ac simul
legibus, quibus foeminas secum ad militiam
ducere verabantur: latrabundi & gaudentes
patria exeuntes dicebant:

Castrapeto, valeat q, Venus valeant q, puella.

Id ipsum vos, o Sacerdotes, vos Ecclesia-
stici, dicere par est. Cum ergo iam sacrae huic
militiae, Ordinibus scilicet sacris, nomina

Tom. 1. Bessis Quadrage.

dedistis, foeminis valedicite, matrimonia re-
iicite, & ad vnicam continentiam castita-
temq; aspirate. Haec igitur de Sacerdotum
caelibatu dicta sufficiant; quorum mentio-
nem Petri nos matrimonium facere coegit.

Redeamus iam ad propositum, ac videamus,
ecquae sit illa Petri focrus quanam illa
febricitans foemina. Per illam itaque, Audi-
tores, miseram naturam humanam, quae Ec-
clesiae quodammodo mater est, optime de-
signari credo. Cum enim Ecclesia e fidelibus
constet, qui ab humana hac natura origine
ducunt, ac S. Apostolus Petrus Ecclesiam si-
bi veluti sponsam despoderit, quae eius quo-
dammodo filia est; facile inde colligi potest,
naturam humanam per Petri focrum desi-
gnari. Laborabat, proh dolor, misera illa so-
cra, iam a longo tempore multis cruciata
febris, lentis, violentis, contagiosis, ac de-
niq; leralibus. Daemone illa parebat, eique
subdita erat, aeternae damnationi mancipa-
ta, filia irae, macipium peccati, vndiq; extre-
mis aeternis conflictata. Hem quanam febres!
Tam violentos ac vehemens interea februm
paroxifimos habuit, ut saepenumero parum
naturae
abfuerit, quin expiraret. Deum immorta-
lem! quam aegra & affecta decumbit; quam
vehementer laborat; quantum sudat, eniti-
tur, quam male habet ipso diluuij tempore?
Quam ve-
tam violentos ac vehemens interea februm
paroxifimos habuit, ut saepenumero parum
naturae
abfuerit, quin expiraret. Deum immorta-
lem! quam aegra & affecta decumbit; quam
vehementer laborat; quantum sudat, eniti-
tur, quam male habet ipso diluuij tempore?
uui.

quolnam & quot tunc illa dies criticos ha-
buit? quadraginta siquidem dierum spatio,
noctu & interdiu, singulis momentis, ac si-
ne vlla cessatione, tum luctatur.

Magnus profecto ac vehemens, fateor,
fuit ille tuus paroxifimus, Domine Iesu, quem
in horto Oliuarum passus es: cum scilicet
peccatorum nostrorum grauitate ac cru-
ciatibus, qui tibi in ipsa passionis serie pro ijs
eluentis subeundi erant, ante oculos con-
stitutis, tanto intrinsecus affectu, & dolore
commotus es; ut sanguinem simul & aquam
exsudares: verum id horae vnus ad summum
duarum spatio peractum est. At misera illa
febricitans natura, quadraginta ipsis diebus
ac noctibus continuo sine vlla respiratione,
acerbissimo febris accessu diuexata est: *Eno-
tumque est diluuium, quadraginta diebus super
terram, et multiplicata sunt aqua.* Hem quae-
nam crisis?

III.

Per focrum
Petri hu-
mana na-
tura intel-
ligitur.

Quam ve-
tam violentos ac vehemens interea februm
paroxifimos habuit, ut saepenumero parum
naturae
abfuerit, quin expiraret. Deum immorta-
lem! quam aegra & affecta decumbit; quam
vehementer laborat; quantum sudat, eniti-
tur, quam male habet ipso diluuij tempore?
uui.

Gen. 7.

Matt. 27.

Dolores & cruciatu
us vehemen-
tes quos na-
tura huma-
na per-
tulit.

Pfal. 136.

Gen. 19.

4. Reg. 1.

3. Reg. 17.

Luc. 2.

Isai. 8.

Pfal. 10.

Omnes
modos

Vix sudores hi, & iuxta præter modum graues præterierant, quin ecce noui eam rursus dolores in Ægypto sub Pharaone, quadriagentorum annorum spatio diuer-
xant. Extremi iterum cruciatu in capti-
uitate Babylonica sexaginta ipsis accesse-
runt annis; quibus miscella ita afficiebatur,
vt perpetuo steru miseram suam sortem de-
ploraret: *Super flumina Babylonis illic sedi-
mus & fl. uimus.* Calore quoque continuo
exaltuat. quos enim ignes, quosnã ardores
in conflagratione illa Gomorrhæa, quænam
incendia tempore Eliæ cum calitus ignis
descenderet, sustinuit? Hem quamã sitim?
quãnam alterationem? cum trium annorum
& medij spatio pluuia celo non cecidit? quã
grauiter quoque in deserto laborauit: nisi e-
nim è petra aquã Moses elicuisset, tota pro-
culdubio interisset; audi eius querelas: *Da
nobis aquam ut bibamus, cur fecisti nos exire de
Ægypto, ut occideres nos & liberos nostros, ac
iumenta sui?*

Miseratus est aliquando miseræ illius Hæ-
morrhoiis, quæ iam duodecim annis flu-
xum sanguinis passa, omnem suam substan-
tiam, & quidem frustra, in medicos erogau-
erat. Sed quanto magis deploranda, in-
felicis huius locus fortuna, quæ quinque
millium annorum spatio peccati origina-
lis febris semper laborauerat, febris, inquam,
adeo pestilenti, vt ad totum omnino mun-
dum eius tabes & contagio permaneret: fe-
bris quæ sexcentos sudores, sexcentos dolo-
res, sexcenta paroxysmorum genera excita-
rat: exilium scilicet, mentis cæcitatem, vo-
luntatis deprauationem, concupiscentiæ in-
firmitatem, sexcentas ærumnas, mortem,
damnationem, ac millies denique millena
morborum genera. Quam vere de hac ægra
natura dici poterat illud Propheta? *A planta
peccati usque ad verticem non est in ea sanitas:*
iam inde siquidem ab Adam vsque ad vlti-
mum posteritatis surculum omnia conta-
gione, & morbo deprauata sunt, vnde non
immerito vates ille & rex Dauid originalem
hanc infirmitatem deplorat. *Et in peccatis
concepti me mater mea.*

Consumperat miscella hæc omnem suam
substantiam, sanitatis recuperandæ ergo,

omnes artes adhibuerat, omnemque mo-
uerat lapidem, vt morbo hoc posset libera-
ri. Tot experta fuerat balnea, tot ablutio-
nes modo natans in mari Rubro, modo Ior-
dani seclè immergendo, modo tot se victi-
marum, factificiorum & holocaustorum
sanguine lauando: sed omnia frustra. At
cum nec hac ratione sanitati locus esset,
dixit opus esse videbatur; quam rigidam
admodum sustinuit, septem scilicet anno-
rum famem in Ægypto: allam magis tem-
peratam in deserto, quam sibi ipsi Moses in-
dixit, quadraginta scilicet dierum; aliam
item totidem dierum, quam Eltas vltro as-
sumpsit; & hæc quidem frustra. Adhiben-
tur cautæria, ferramenta, aliaque diuersi
generis remedia, quæ Chirurgia suggererat.
Venit deinde spiritus exterminans, magnus
quidam artifex, & peritus, in vanum o-
mnia. O pertinacem morbum! Murat æ-
ger colum, egreditur Ægypto, quadragin-
ta annis in deserto Sinai commoratur, iua-
uissimo reficitur cibo ac iucundissimo, man-
na cœlesti, omnem ambrosiam superante:
hinc in terram promissionis descendit. Non
ideo tamen reliquit eum febris, sed pertuna-
citer ei adhærescit.

Quid iam tibi faciendum restat, ô mise-
ra; ô afflicta? Inquire adhuc remedia, con-
sule omnes peritos, ac vide, quid de hac tua
ægritudine iudicaturi sint. Quor non illa
medicos consultaerat, Deus bone? Consu-
luerat nimirum Patriarchas, Prophetas, Re-
ges, atque omnes omnino mortales, imo
vero & Angelos. Hinc in persona afflicti
Iob clamabat: *Miseremini mei saltem vos a-
micis mei, quia manus Domini tetigit me.* ami-
côs hic vocat Angelos, atque ita Patres om-
nes vnanimiter exponunt. Erat, erat ipsa,
quæ iam in extremis constituta, ac morti
proxima, per Dauidis os loquebatur: *Osten-
de nobis Domine misericordiam tuam.* adiu-
ua me, & ab hoc me morbo libera; nihilo-
minus tamen oleum & operam perdidit; ac
perfanari non potuit, donec ipsa Dei ver-
bum produxit, quod hodie generi domum
abstulit.

Designauit hoc nobis in Apocalypsi sua
Ioan-

Ioannes, cum nobis sceminam duodecim stellis coronatam, & in partus doloribus constitutam describit: *Mulier amicta sole, & luna sub pedibus eius, & in capite eius corona stellarum duodecim: & in utero habens, & clamabat parturiens, & cruciabatur ut pariat.* Exprimatur hoc emblemate, Auditores, misera natura humana, quae ex duodecim Patriarchis, duodecim Tribubus, aut duodecim, si malueritis, Apostolis grauida, cum Messiam hunc eniti & parere vellet, clamabat, gemit, & continuis caelum precibus fatigabat. Sed sumite iam animos, aegri, amplius nolite ingemiscere, consolamini in aegritudine vestra: ecce exoptatus aduenit medicus, summus ille artifex ac peritissimus chirurgus descendit, qui omnem languorem quamprimum depellet. Vnde August. *Tunc magnus de caelo medicus venit, quando magnus in terris iacebat agrotus.*

Quid sit domus Petri. Quamprimum igitur ut verbum Dei in hunc mundum venit, & de virgine natum est, ac Petri domum intravit; misera illa focrus, misera, inquam, hominum natura, persanata fuit. Sed quanam est, obsecro, felix illa domus, domus illa fortunata, quae Dei filium hospitio meruit suscipere? Anne forsitan erit gloriosa virgo & mater Maria, in qua & apud quam nouem mensibus Dominus diuertit: quae domus illa regia est, domus illa sancta. Vadimonium hic mihi praestat Dauid Propheta dicens: *Domum tuam Domine decet sanctitudo in longitudinem dierum.* An vero nostra humanitas est, de qua dictum est: *Verbum caro factum est, & habitauit in nobis;* nostra scilicet humanitate. Et triginta tribus quidem annis Verbum Patris, hoc in mundo nobiscum concuersatum est, in altero semper, & in perpetuum nobiscum commoraturum: quod enim semel assumpsit, nunquam dimisit.

Domus egregia est mundus. Quid etiam verat, quo minus domum hanc mundum esse dicamus? Na mundus domus est, & quidem amplissima. Montes namque eius, muri sunt; maria, aquae ambientes; caeli, ipsi fornices, poli, bases ac fulcra; terra, pavementum, quatuor elementa, arria inferiora; nouem sphaerae caelestes, nouem diuersa habitacula in superioribus constitu-

ta. Sol & Luna hic sunt velut fenestrarum commissurae; stellae loco fenestrarum; Oriens, Occidens, Septentrio, & Meridies, quatuor late patentium portarum. An non igitur mundus domus est? an non in eadem Dominus commoratus est, an non in eadem & mortuus, in eadem etiam sepultus? bene quidem haec. An non sunt haec omnia domus illa, in quam hodie Redemptor noster diuertit? Ecclesia igitur est domus, quam fundauit, & incoluit; quamque ipse domus aliquando nomine insigniuit: *Domus mea domus orationis vocabitur.* In hac domo facta sunt miracula, in hac, piscina & Iordanis sunt, in quibus paralytici curantur: in sola hac Sacramenta reperire est: denique in hac eadem domo, Petri focrus, depulsis febribus, sanitati restituta est.

IV. Secundum hoc est concionis hodiernae membrum: *Tenebatur magnus febribus.* Quid febres has aliud denotare putatis, Auditores, nisi peccata? quot enim peccatis anima grauata est, tot sese febribus putet distineri. Diuersa febrium genera medici constituunt: febres scilicet quotidianas, tertianas, quartanas, continuas, hecticas, quin & febres pestilentes. Febris quotidiana, gula est qua laborauit diues epulo; qua & deinde mortuus est. Vehementer haec febris primu parentem Adam, quamprimum ut creatus, in paradiso a Deo fuit constitutus, inuasit: in quam non alia de causa incidit, quam quod erudum nimis ac nondum maturum pomum comedisset. Quia & pilosus Esau grauitur eadem laborauit, cum propter vile pulmentum & lentis edulium primogenita sua diuendidit. Hac febre interit Sodoma, perit Gomorra, ac circumiacentes ciuitates hac eadem extinctae sunt. Vnde Ezechiel vates: *Hac fuit iniquitas Sodoma, superbia, saturitas panis, & osium eius & filiarum eius.* Caterum sicuti quotidiana illa febris facile in aliam mutatur; ita quoque gula facillime in libidinem & Venerem conuertitur; ac facilis ab vna in alteram transitus est. Loth vino obrutus statim incestum passus est. Turpitudinem suam Noe, quam sexcentis annis semper texerat, ebrius ac temulentus detexit. Quin & quod longe grauius,

Matth. 23.

Quoruplices febres sint secundum medicos.

Quotidiana febris gula est.

Luc. 16. Gen. 3.

Gen. 25.

Gen. 19. Ezech. 16.

Gen. 20.

Gen. 3.

Psal. 72.

sepenumero è gula in idololatriam deuoluimur: testes mihi sunt filii Israël, de quibus scribitur: *Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum.* Quam grauius igitur vos Hæretici, qui sacro Quadragesimæ tempore sine vilo respectu carnibus vescimini, & vos helluones & lurcones, qui indicta ab Ecclesia ieiuniorum tempora non seruatis, hac febris discruciamini?

Tertiana febris inconstans denotat.

Tertiana febris, quæ non continuo vrit, sed alternis diebus redire consuevit, inconstantes repræsentat: qui hodie quidem bona facere proponunt, & cras propositi oblitii, ad priorem viuendi rationem reuertuntur. Hi sunt *arundines vento agitata.* Huiusmodi febris laborauit Pharaonem Achab; ille populum Israël à seruitute liberare cupiens, ac nunquam dimittens; hic vero hodie sese coram Domino deiciens, & crastino die ad priora scelera & iniquitates reuertens.

Matth. 11. Exod. 9.

Quartana febris luxuria uerecunda designatur.

Quid vero quartana uobis significare uideatur? aliud sane nihil, quam luxuriam, & voluptatem carnis: prima namque dies eius, ipsa est cogitatio & suggestio; secunda, delectatio; tertia, consensus; ac quarta, ipsa operis prauis executio. Quam multi, pro dolor, hac febris laborauerunt? Non dico hic Magdalenam, taceo Samaritanam, prætereo mulierem illam in adulterio deprehensam. Eadem & Dauidem inuasit; ac multo uolentius Herodem Herodiadis amasium; septem Saræ mariti eadem subito extincti sunt: duo senes illi adulteri Susannam constuprare molientes, misere eadem perierunt. Febris hæc quartana omnium grauissima est; quippe quæ diuini scule durare solet, & ægerime recedat, teste Galeno lib. 2. de diff. feb. cap. 50.

Continua febris auaritia repræsentat.

Quid porro de continua febris dicemus, aut cuius peccato eam assimilabimus? auaritia potissimum illa uidetur conferenda. Nam cum aliæ febres per temporum intervalla hominem inuadere soleant, hæc, ut aspidius & indiuisus comes, semper ei adhærescit non enim adulter aut luxuriosus semper adulterium, vel actum Veneris reipsa committit, nec lurcones semper manum, semper licet animum, in patinis habent; at auaritia continua febris est, nulla non diei hora,

noctu & interdium, & ubique locorum, ac nullo non temporis momento, animas cruciat. Diues ille, de quo in Euangelio, semper in anxietate versabatur; semper sollicitus & anxius erat, dicens: *Quid faciam? destruat horrea mea:* cuius sollicitudo & febris cum non quiesceret, audiuit tandem: *Stulte, hac nocte reuertentur animam tuam à te. Et hæc quæ parasti, cuius erunt?* Hac eadem febris ita Iudas exastuauit, ut præ molestia dormire non posset: an non vidimus eum in tempesta nocte cum cohortibus & militibus hortum intrantem, triginta denarios ut lucrifaceret? Sane totus, mihi credite, orbis hac febris infectus est.

Per lentam febrem ipsi iam scitis desidiam & socordiam designari. Hac febris tenebatur illi, quibus vineæ Dominus in Euangelio ait: *Quia hic statim tota die otiosi?* Eadem etiam laborauerunt filia Sodomæ & Gomorrhæ: quæ & interdum adeo in miseros mortales æuiuit, ut vrbes integras ac regna florentissima extinxerit; vnde Poëta:

*Optum reges, prius quæ beatas;
Perdidit vrbes.*

Sunt vero & alia febrium genera, pestilentes scilicet & contagiosa: ipsa nimirum hæreses, quæ tam difficile curantur, ut multa animarum millia ab eadem potius fuerint extincta. O perniciosas & damnosas febres! Vos vero miseri, qui ab illis torquemini, ad domum Petri diuertite, ad Ecclesiam properate; in ea namque verus medicus reperitur, in ea omnia febrium genera sanantur: Quamobrem ea vos conferte, si sanitati restitui vultis.

Tuque ô cælestis medice, qui tot febricitantes sanasti, tot morborum genera curasti: tu, inquam, qui leprosos mundasti, claudos ambulare fecisti, energumenos à spiritibus immundis liberaisti, paralyticos consolidaisti, mortuos ad vitam reuocasti: tu qui hodierna die ad domum Simonis diuertens eius soerum grauius febricitantem nouo sane miraculo sanitati pristina restituiisti: tu qui summus medicus es, ac medicorum summus, nobis quoque eadem infirmitate laborantibus propitius succurre. Exastuat quippe anima innumeris febribus, ac misere affligitur: modo

modo gula, modo luxuria, & vt plurimum auaritia & fœcordia: tu vero omnes hæc, si modo velis potes auferre, & violentiam earum infringere, ac molestias tollere. Et quemadmodum pia hæc tibi mulier sanitate recuperata, lecto surgens, sedulo ministravit, ita quoque, benignissime medice, eandem à te adepti gratiam, vitiorum lecto, à febribus his liberati, surgentes, omnem tibi vitam impendemus quo dignum hic nomini tuo obsequium & cultum, in cœlis vero laudem & gloriam exhibere possumus. AMEN.

FERIA VI. POST DOMIN. III. QVADRAGESIMÆ.

Partitio:

- I. De gratia præueniente.
- II. De Iesu fatigato.
- III. De petente Iesu bibere.
- IV. De causatione Samaritana.

Venit Iesus in ciuitatem Samaria, qua dicitur Sichar. Ioan. 4.

FIGVRA.

Gen. 29. Cvm olim Rachel pecora adæquatura ad puteum venisset, forte fortuna, nihilque minus cogitans, Iacob ibidem obuim habuit; qui cum se consobrinum eius esse diceret, ei osculum dedit; simulque futuri matrimonij fundamentum posuit. Cum oculos in Euangelium hodiernum conicio; similem plane illic historiam reperio. Video namque in eo Samaritanam fœminam, quæ aquam haustura, circa puteum, verum Iacob Iesum Christum, nec opinata offendit: qui cum se Messiam esse demonstraret, multis vltro citroque; sermonibus habitis, ad spirituale cum ea matrimonium ineandum, eamque à peccatorum sordibus expurgandam, viam præparat. Res ipsa & materia iucunda est; ac benigna: quam vt pro dignitate deducere possumus, cœlestem opem, B. Virginis intercessionem implorabimus, dicentes:

Ave MARIA.

Non iniuria mihi Theologi, Auditores I. ornatisimi, cum de peccatorum iustificatio- ne, deque gratiis cœlestibus, quæ eam præueni- gnunt, disputant, de gratia quadam præueni- ueniente, vt nuncupant, mentionem facere videntur. Quam hoc potissimum nomine appellare conueniunt; quod opera nostra eadem præcedere; ac quodammodo præcurrere videatur: illa namque nos nihil minus cogitantes excitat & incitat, in vitiis nostris sepultos, ac veluti lethargo oppressos expergeficit; atque omnia denique merita præuenire consuevit.

Sexcentis illam locis in sacris litteris expressam habemus; ac euidentissime in mirabili illa Pauli Apostoli conversione, de qua legimus: *Saulus adhuc spirans minarum & cœcis in discipulos Domini, accessit ad Principes Sacerdotum, &c.* & mox mutato stylo, subito circumfulsit eum lux de cœlo. Quid porro lux isthæc aliud, quam gratiam præuenientem designabat, quæ nos per vitiorum abrupta abreptos circumfulget, densam oculis caliginem inducit, & cæcutientes in terram prosternit? Illa scilicet lux est, quam olim vates Regius à Deo postulabat: *Emitte lucem tuam & veritatem tuam: ipsa me deduxerunt & adduxerunt in montem sanctum tuum.* Psal. 43.

Tres illi Orientales Magi, cum inde ab extremis auroræ partibus Messiam natum quibus adoraturi, in Iudæam descenderent, stellam gratia ducẽ itineris habuere, *Stella antecedebat eos.* Lucidum illud iubar, ac micans sidus, aliud nihil quam gratiam præuenientem denotabat: quæ inftar astri lucidissimi opera nostra semper antecedit, nosque ad Deum in Ecclesia adorandum conducit. *Matth. 2.*

Tres piz matronæ, post Domini passionem, Hierosolymis cum aromatibus, vt vngerent sepulcrum, egressæ sunt: sed notat Euangelista, *id orto iam sole corrigisse.* Per egressionem & profectionem piarum illarum fœminarum, peccatorum iustificatio exprimitur; qui post passionem, post peccatum nempe iam commissum, vbi Christus, vt Apostolus ait, iterum crucifixus est, Ierosolymis, id est, peccatis, aromatibus doloris, tristitiæ, contritionis, ac de peccatis